

TÜMER'İN YANLIŞLARI

Naziler, komünistleri götürdüklerinde
sesimi çıkarmadım;
komünist değildim ki.
Sosyaldemokratları götürdüklerinde
sesimi çıkarmadım;
sosyaldemokrat değildim ki.
Katolikleri götürdüklerinde
protesto etmedim;
katolik değildim ki.
Beni götürdüklerinde
protesto edecek
kimse kalmamıştı.

Papaz Martin Niemöller

"Hitler'in Doğruları"! Çarpıcı bir başlık. İrkiltici de aynı zamanda. Belki de bu nedenle Adam Sanat'ın Temmuz 1998 tarihli 152. sayısında Gürhan Tümer'in makalesinin (ss. 40-50) başlığını görünce irkilmenin hemen ardından metnin içinde bir ironi aramaya başladım. Ama başlığın altındakileri bir kez, sonra bir kez daha okuyunca, hayal kırıklığına uğradım. Filin bacağına bakıp, «bu kocaman bir sütundur» demenin artık pek bir esprisinin kaldığı söylenemez. Ama yine de sormak gerekli; Hitler lehine şahit gösterileceğini bilse acaba Aziz Nesin ölür müydü? Ne denilebilir ki? Tam Aziz Nesin'lik bir durum.

Bilindiği gibi, Hitler, 1924-1926 yılları arasında yazdığı *Kavgam (Mein Kampf)* isimli kitabını, affa uğrayarak hapisane yaşamının bitmesinden sonra, Bavyera Ceza İnfaz Makamları'nın kendisini istenmeyen bir yabancı olarak (kendisi Avusturyalıydı) sınır dışı etmek yerine, sağladıkları görece konforlu "konuk evi"nde, çok saydığı *Führer*'inin peşinden gönüllü gelmiş olan Rudolf Hess'e dikte ettirmeye başlamıştı. Bu olanağın kendisine sağlanmasında kuşkusuz ki tutukluluğu süresinde hapisane görevlilerinin çoğunun "artık" inanmış birer Nasyonsosyalist olmuş olması kadar, Winifred Wagner gibi Münih sosyetesinin saygın hanımefendilerinin "sevgisini" kazanmış olması da önemli bir etkendi. Kitabın birinci cildinin müsveddeleri bu şartlar altında yazıldı. Hitler'in haptisten çıkmasından sonra, 1925 yılında birinci cilt tamamlandı ve yayımlandı. İkinci cildin yayımlanması için ise bir yıl daha gerekecekti.

Kavgam, ne bir anı, ne de Hitler'in "dünya görüşünü" anlatan özgün bir eserdir. Hitler, olasılıkla "okumuşluğun simgesi" olarak kabul ettiği ağdalı bir bürokrat dille, aynı konuları tekrar tekrar anlatır. Düşünceler hiç bir şekilde özgün değildir. Hitler bunları, çağının milliyetçi, emperyalist, antisemitik ve antidemokratik akımlarından derlemiştir.

Kitabın ana çizgisi, "Ari" ile "Yahudi" arasındaki evrensel ırk kavgasını anlatan pseudo-bilimsel öğretisi ile, hak güçlü olanındır şiarına dayanan köklü antisemitizmdir. Hitler'in bakış açısında, demokratik ilkelere karşı, *Führer* diktasının lehine, dolayısıyla da yayılma programının lehine olan savaş, ırk ideolojisiyle bağlantılıdır; bundan dolayı da meşrulaştırılmıştır : Versaille Antlaşması kaldırılmalı, Almanya doğuya doğru yayılmalı vb.

Kavgam'daki ideler ve program kırıntıları ne kadar gerici olursa olsun, Hitler'in dilinde devrimci bir ifade almışlardır. Çünkü Hitler onları, ahlaki değerleri ve siyasal elitleriyle sivil topluma karşı beslediği kinle ilişkilendiriyordu. Kitap, sivil toplum, akademisyen ve aydın kesimlere yönelik saldırılarla doldurulmuştur. Hitler bu şekilde, nutuklarında yaptığı gibi,

yoksullaşmış küçük esnafı ve gençleri kazanmayı umuyordu. Weimar Cumhuriyeti'ne, demokrasiye, Yahudilere ve sosyalizme karşı yaptığı saldırılar, yaygın hınç ve kin duygularına cevap veriyordu. Bu bakımdan özgünlükten yoksunluğu Hitler'in lehine özel bir işlev görmüştür. Çünkü o, insanların "düşündüklerini" (hem de basitleştirerek) dile getirmekteydi. Bu nedenle Hitler tesadüf değildi; "Alman bir hâl" idi [Konrad Heiden].

Hitler'in kitle yönetimi, kitle düzenlemesi ve kitle propagandası gibi konularda kullandığı yöntemlere duyduğu güven özgündür. *Kavgam*'ın özellikle ikinci cildinde kitle düzenleme tekniğine, kitle propagandasına ve kitle psikolojisine alaylı alaylı değinir: konuşmacı, konuşmasının düzeyini en asgari iddia ve güdülere göre ayarlamalı, çok basit siyah-beyaz ile dost-düşman zıtlarını yaratmalı, bunları sürekli tekrar etmeli ve "avrat kitle"ye ("das Weib Masse" - Hitler bu kavramıyla dinleyicileri nitelendirmektedir) vahşi, kavgacı konuşmalar yoluyla sürekli tecavüz etmelidir.

Hitler ve *Kavgam*'ı için bu kısa anımsatmayı yaptıktan sonra Tümer'in "Hitler'in Doğruları" başlıklı makalesine dönecek olursak, özellikle *Kavgam*'ın ikinci cildinde Hitler'in alaylı bir dille değindiğini belirttiğimiz kitle düzenleme tekniği, propagandası ve psikolojisi konularındaki "öğretilerin" Tümer tarafından başarıyla uygulandığını görmekteyiz. Örneğin, simge dizgesinde kutsal bir imaj ile vahşet imajını özdeşleştirerek, önemsiz şeyleri olduğundan daha önemli gibi göstererek, ya da tam tersine, olguları olduğundan daha önemsiz gibi göstererek, bilinen bir gerçeği hayal dünyasına iteleyerek ya da tümüyle tutarsızlıklar ve çelişkilerden oluşan öngörüler için çok rahatlıkla "bunların hepsi doğru" diyerek, "avrat kitle"ye sürekli tecavüz edebilmektedir.

Örnek verecek olursak : Toplumumuz için olumlu bir imaj temsil eden ve ancak kutsal simgeler düzeyinde gönderme yapılabilecek olan tespih ve imame imgesi ile, hemen bütün toplumlarda olumsuz bir imaja sahip olan ve vahşeti, dehşeti çağrıştıran savaş arasında özdeşleştirmeye gitmek, üzerinde ciddi şekilde düşünülmesi gereken bir olgudur.

İkinci bir örnek : Auschwitz Naziler'in yok etme kampları için bir sembol olabilir, Auschwitz ile simgeleştirilen "Endlösung", yani bütün Yahudileri yok etme idesini savaşın bir sonucu ya da yan etkisi olarak anlatmak ise, eğer soykırımı onaylamak ya da göz yummak değilse, olayın vehametini küçümsemektir.

Bir başka örnek : Hitler, savaş için tek başına sorumlu olmadığı vurgulandıktan bir kaç cümle sonra, olup bitenlerin çok büyük bir bölümünden sorumlu tutuluyor, milyonlarca insanın yaşamını yitirmesinin nedeni, Hitler'in sabit fikirleriyle açıklanıyor. Bu nedenden dolayı onun ölümü için bile sevinmemizin doğal olduğu söyleniyor. Daha sonra ise Hitler'e deli ve çılgın sıfatlarını takmakla, sorumluluk yine omuzlarından indiriliyor. Vahşice cinayet/ler işlemiş bir katilin savunmasında yapıldığı gibi "deli", "ruhsal hasta" yakıştırmalarıyla hem suçunun sorumluluğundan muaf tutuluyor, hem de bir zavallılık yüklemesi yapılarak acıma duygularına sesleniliyor.

Yine bir başka örnek : Gerçekte olmayan bir olgu varmış gibi gösteriliyor. Gerçekte hiç kimse Hitler'in ileri sürdüklerinin mutlak doğru ya da yanlış olduğunu ileri sürmüyor. Hatta Tümer kendisi bile bozuk saat örneğiyle bu gerçeği dile getiriyor. Ama buna rağmen sanki kendisinden başka hiç kimsenin bilmediği doğruları bulmuş gibi davranıyor. Bu "müthiş" keşfi ise, *Kavgam*'ı iki filozofun "önerileri" doğrultusunda, "Hitler'i başka türlü okuyarak" yaptığını öne sürüyor. Oysa B. Russell ve P. Feyerabend'den "yöntemi" için yaptığı alıntılar sadece "mutlak doğru ve yanlış yoktur"un ifade ediliş şekilleri. Böylece olmayanı bir olgu gibi sunan Tümer, tarihçi olmadığını, dönemin tarihini satır arasında belirttikten sonra, tarihte olmayan doğruları bu güne yansıtımlar yaparak keşfediyor.

Keşiflerinin en önemlilerinden birisi ise Hitler'in şu sözleridir: «Bizim siyaset

adamlarımızın yarısı yalnız kurnazlardan oluşur. Bunlarda hiç karakter yoktur (...) Diğer yarısı ise, aptal, zararsız, nazik ve iyimserdir.» Ve bu önemli keşfi değerine layık şekilde taçlandırır: «Bence büyük ölçüde haklı. Ve öyle sanıyorum ki, Aziz Nesin, onun bu sözlerinin altına imzasını hiç düşünmeden atardı» (s. 42).

Tümer neye hak vermektedir, Aziz Nesin neyin altına imzasını atacak? Hitler yukarıya aldığımız sözleri 1909-1910 yıllarında Viyana'da toplanan Meclis için söylemekte. Tarih bilgisi olmadığını, o dönemin gazetelerini görmediğini belirten Tümer, anılan dönemde, anılan meclisteki siyaset adamlarının karakersizlerden ya da iyimserlerden oluştuğuna neye dayanarak karar veriyor? Sadece Hitler öyle söylediği için mi? Yoksa gerçekten olgular öyle olduğu için mi? Peki Aziz Nesin'in bu konuyla ne ilgisi var? Neden 1910'lu yılların Avusturya-Macaristan İmparatorluğu siyaset adamları hakkında Hitler'in yorumlarının altına imzasını atsın?

Bu soruların cevapları bize sadece Tümer'in Hitler'in *Kavgam*'da işlediği yöntemleri ne kadar iyi kavradığını ve uyguladığını göstermez; "tecavüz edilen avrat kitle"nin duyduğu "hazdan" dolayı yöntemlerin şaşmaz doğruluğuna da işaret eder aynı zamanda. Çünkü, bu örnekle birlikte toplam beş örnekle ("Viyana'dan Meclis İzlenimleri", "Viyana Basını Üzerine", "Eğitim Üzerine", "Tarih Dersleri Üzerine", "Yabancı Dil Öğrenmek Üzerine" başlıkları altında verilen beş örnek) "avrat kitle" ortak "doğrular" kendini ifade ederek doyuma ulaştırılmış, kendisine verilen bu "rüşvet" karşılığında da her şeyi kabul edecek hale getirilmiştir. Bundan sonrası artık çok kolaydır.

Bu noktaya değinmeden önce, konunun alt yapısının anlaşılması için açılmanması şart olan önemli bir noktaya daha göz atmak gerekiyor. Tümer'in Hitler değerlendirmesinin çözümünde "kilit taşı"nı, gelişimi üç aşamadan oluşan Hitler / Tümer özdeşleşmesi oluşturuyor. Hitler / Tümer özdeşleşmesinin ilk aşamasını, «Hiç değilse biz kulak verelim Russell'a ve Feyerabend'e» (s. 41) cümleleriyle özetlenen "felsefeye yaslanma" kaygısı oluşturmaktadır. İkinci aşamada ise Tümer, *Kavgam*'dan seçeceği doğrulardan adını *Hitler'in Doğruları* olacak bir kitap ortaya çıkartabileceğini öne sürerek, "Hitler'in Doğruları" başlıklı makalesi ile alıntılardan oluşan öneri kitap *Hitler'in Doğruları*'nı (yani *Kavgam*'ı), tek bir nesne haline getiriyor. Felsefe temeli üzerinde, "eserler" in yapı malzemesi olarak kullanıldığı bu işleminin üçüncü aşamasında ise kişilikler "yer değiştirme" yöntemi ile özdeşleştiriliyor.

Yer değiştirme noktasında Tümer'in kendisiyle ilgili tanımlamaları oldukça ilginçtir. Hitler'in satırlarını okuduğunda sarsılmıştır, karamsarlığa düşmüştür. «Acaba yanılıyor muyum?» diye kendine sormuştur. Bir süre üzgün üzgün dolaşmıştır. Sonra kafasında birdenbire bir şimşek çakmıştır. (ss. 49-50) Şimşek çakmasından sonra ise Tümer siyah-beyaz zıtlığını "keşfetmiştir"; Hitler'in söz gücü - Tümer'in yazı gücü; Hitler'in yöneldiği belirli tür insanlar, Tümer'in iç dünyası. Bu argümanlar, Hitler'den yapılan alıntılarla da güçlendirilir ve ideolojik zemine işaret edilir.

Şimşegin çakmasının, siyah ile beyazın zıtlığının keşfindeki asıl gizil güç ise, aldığı rüşvet karşılığında her şeyi kabul edecek olan "avrat kitlenin" söylenen yalanı görmemezlikten gelmesinde saklıdır. Çünkü bir yazı, hele kamuya sunulan bir yazı iç söyleşi değildir; tam tersine bir dış söylemdir. Bu yalanın yazar ile "avrat kitle" tarafından karşılıklı doğrulanmasının pratikteki sonucu ise Tümer'in son sözü Hitler'e bırakmasında ifadesini bulmaktadır. «Ne var ki, bir doktrinin özünü ve bütünlüğünü ancak yazılı biçimde belirlenirse koruyacağı da önemli bir gerçektir» (s. 50) cümlesiyle son sözde "bir doğruya imzasını atan" Hitler değildir aslında, onunla özdeşleşmiş olan Tümer'dir.

Yeniden Tümer'in yaptığı beş örneklemeyle, "avrat kitle"yi ortak "doğrular" kendini

ifade etmesini sağlayarak doyuma ulaştırması, kendisine verilen bu "rüşvet" karşılığında da her şeyi kabul edecek hale getirmesi konusuna dönecek olursak, öncelikle belirtmek gerekir ki, bu bölüm, yer değiştirme, yani özdeşleşme işleminin izleyiciler, yani okuyucular önünde bir şölen tadında gerçekleştiği bölümdür. Burada, tıpkı bir konuşmacının kitle önünde beden dilini de kullanarak kitleyi hakimiyeti altına alması, yönlendirmesi, doyuma ulaştırması gibi, yazın sanatının incelikleriyle donatılmış bir söylemle okuyucu kontrol altına alınmış, yönlendirilmiş ve doyuma ulaştırılmıştır.

Birinci örnekte (*Viyana'dan Meclis İzlenimleri*), Tümer kendinden hiç söz etmez. Hitler'den yaptığı alıntılarla "doğruya" işaret eder ve "doğruyu", seveniyle, nefret edeniyile herkesin tanıdığı bir "ortak kişi"ye, Aziz Nesin'e onaylatırır.

Burada Aziz Nesin'in neyin altına imzasını attığı ikinci, hatta üçüncü derecede önemli bir sorundur. Asıl sorun, Tümer'in Aziz Nesin'e neyin altına imza attırdığı, daha doğrusu Tümer için "doğru"nun ne olduğudur. Yukarıdaki soruyu tekrarlayacak olursak, Tümer "doğrulara", Hitler öyle söylediği için mi, yoksa gerçekten olgular öyle olduğu için mi inanmaktadır? Öncelikle cevaplanması gereken soru budur.

Birinci örnekte kendisinden hiç söz etmeyen Tümer bu sorunun cevabını ikinci örneğinde ("*Viyana Basını Üzerine*") veriyor : «İnanıyorum Hitlere (...) ben, birtakım şeylerin, her zaman ve her yerde aynı olduğuna ve aynı olacağına inanıyorum.» (s. 44) Burada artık gerçek olgunun bir önemi kalmamıştır; çünkü "doğru" Hitler'in söylediğidir; Hitler, Tümer'in ifade ettiği "değişmeyen doğru"yu dile getirmiştir. Tümer'in doğruları aynı zamanda Hitler'in de doğrularıdır; tıpkı Hitler'in doğrularının Tümer'in doğruları olduğu gibi. Bu nedenle, birinci örneğe geri dönecek olursak, tarihçi olmadığını (burada "tarihçi değilim"den "tarih bilgisine sahip değilim" anlaşılmalıdır. Birinci örnekte üstü kapalı geçirilen bu nokta, ikinci örnekte, Tümer'in dönemi bilmediğini açıkça ifade etmesi nedeniyle daha iyi anlaşılabilen), dolayısıyla da 1910'lu yıllardaki Viyana Meclisi hakkında bilgisi olmadığını söyleyebilen Tümer, çok rahatlıkla Hitler'e inandığını, anılan meclisin düzenbazlar, aptallar vb.den oluştuğunu söyleyebilir. Ve bu ifade ediş biçimine ise, konuya eleştirel bir yaklaşım getirmeyen her okur katılır. Çünkü bu ifade biçimi, eğitim biçimimizin önşartlandırmalarından dolayı, okurun da kendisini ifade edebildiği bir "doğal doğru"ya işaret etmektedir. Bu durum, seçilen örneğin özgün yapısından kaynaklanmaktadır.

Tümer'in Hitler'den yaptığı alıntıda, 20 yaşındayken, yani 1909-1910 yıllarında Viyana'da izlediği Meclis toplantılarından "gözlemler" aktarılmaktadır. (s. 42) Hitler'in gözlemlerine bir de yorum eklenir : «Koskoca Habsburg'ların yönettiği koskoca Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun yıkılmasında, böyle bir meclise, böyle milletvekillerine sahip olmasının payı nedir diye sormak gerekmez mi?». (s. 42) Bu cümleler okuyucu için çok tanıdiktır : «Koskoca Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasında...»

Hatırlanacağı gibi, 1910'lu yıllar Osmanlı İmparatorluğu için de Avusturya-Macaristan İmparatorluğu gibi "zor" yıllardır. Ve tarihsel devrim içinde her iki imparatorlukta da sorunların çözümünden paylarını aynı şekilde aldılar; "tarih oldular". Hitler'in, sonradan Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi (NSDAP)'nin programından önce gelen "doktrin kitabı" olacak olan *Kavgam*'da Viyana Meclisi anılarından söz ederken, amaçladığı bir tarih anlatmak değildir. Amacı, artan sorunlar karşısında bunalan kitlelere, "sorumluları" göstermek, dolayısıyla bir çözüm önermektir : Weimar Cumhuriyeti Parlamentosu'ndaki kurnazları, karaktersizleri, aptalları parlamentodan uzaklaştırmak. Nitekim "3. Reich"ta bunu gerçekleştirir de. Önce komünistleri ve sosyalistleri yasadışı konuma iteler, ardından demokratları, aydınları, Yahudileri, ardından zararlı gördüğü herkesi parlamentodan atar.

Bu nedenle Tümer'in Aziz Nesin'e imza attırması özel bir önem taşır. Çünkü bu

şekilde, ağırlaşan sorunlar karşısında hoşnutsuzluğunu ifade etmek isteyen izleyiciye/okura, "tanınmış bir kişi" aracılığıyla sorumlular işaret edilmektedir : Günümüzün meclisleri. Bilinç altında, çağrışımlarla yürütülen bu işlemin yine bilinç altında sürdürülen ikinci bir izleğini ise "çözüm yolu var" mesajı oluşturmaktadır. Bu mesajın ideolojik temeli ise, 1. Dünya Savaşı'nın Osmanlı İmparatorluğu-Almanya İmparatorluğu silah arkadaşlığı ile, 2. Dünya Savaşı'nın ideolojik "dostluğunda" ifadesini bulmaktadır.

Bu nedenle gerek üçüncü örneklemede ("Eğitim Üzerine") «Amacım, Hitler'in bu gerçeği, 75 yıl önce, biraz daha sert, belki de biraz daha seçkin bir biçimde ve doğrusu ya, ırkçı dürtülerle de olsa açık seçik, şöyle dile getirdiğini, bilmeyenlere haber vermektir» (s. 45) cümleleri, gerekse dördüncü örneklemedeki ("Tarih Dersleri Üzerine") «bu suçlamalara katılıyorsanız, o zaman siz de Hitler gibi düşünüyorsunuz» (s. 46) cümlesi izleyiciden / okuyucudan, bilinçli ya da bilinçsiz kabul görmektedir. Çünkü uygun zemin üzerinde yapılan ideolojik telkinle "avrat kitle"ye sürekli tecavüz edilmektedir.

Kitlenin / okurun bu tecavüzü kabul etmesindeki, hatta bundan doyuma ulaşmasındaki en önemli etken, örneklerin seçimi ve birbirleriyle ilişkilendirilmelerindeki başarıdır. Örneklerin seçimiyle hem yer değiştirme işlemi hedeflenmekte, hem de bu işlemi seyretmekle "onurlandırılan" en fazla izleyicinin / okurun, yani "avrat kitle"nin kendisini ifade ettiğini, hatta oyuna katıldığını, oyunun bir parçası olduğunu düşünmesi istenmektedir. Örnekler seçilirken, Hitler'in bir "doğrusundan" yola çıkılarak, "profesörün değil, sade vatandaşın etkileneceği" örnekler seçilmiş, hedef kitlenin çerçevesi, "memnuniyetsizler" ve öğrenciler olarak belirlenmiştir. Bu nedenle de, seçilen beş örneğe, gerek tek tek, gerekse toplu yapılan tüm eleştiriler nötralize olmakta, pratik fayda ön plana geçmektedir. Bu durumda, olgunun tarihsel içeriğinin boşaltılmış, gerçektışıllığa itelenmiş olması en önemli etkindir.

Ayrıntılara göz atacak olursak, birinci örnekte kendinden hiç söz etmeyen, Hitler'in doğrularını onaylatmada ve izleyiciyi / okuyucuyu oyuna katmada Aziz Nesin'i araç olarak kullanan Tümer, üçüncü örneğe geldiğinde artık kendini de oyuna dahil etmiş ve Hitler ile eşitlemiştir. Hitler'den yaptığı alıntıların arasına koyduğu eğitim ile ilgili genel değerlendirmeler ise, bir yandan (bir istisna ile) ulaşabileceği en geniş "avrat kitle"ye seslenirken, diğer yandan, «nice pırıl pırıl delikanlı, nice ıslıl ıslıl genç kız» gibi tanımlamalarla bireylerin egolarına yönelmekte, ama en önemlisi, bütün bunlar, Hitler'den yapılan «Allah tarafından yetenekli olarak dünyaya getirilmiş olan» (s. 45) alıntısıyla "kutsanmaktadır". Beşinci örnekte ise ("Yabancı Dil Öğrenmek") yer değiştirme işlemi tamamlanmıştır. Artık önce Tümer görüşlerini ortaya koymakta, sonra, «Hitler'e gelince, o, bu konuya şöyle yaklaşıyor» (s. 47) denmektedir. Bu nedenle bu bölümü bitiren «Ona katılıyorum» (s. 48) cümlesi gerçekte, "görüyorsunuz, o da benim gibi düşünüyor"u ifade etmektedir.

Burada yapılan örnekleme seçiminin bir diğer özelliği ise, üçüncü bölümde, istisna olarak kitlenin dışında kalan son parçanın, yeteneklilerin yerinde üniversitelerde okumakla suçlanan ve aşağılanan üniversite öğrencilerinin "avrat kitleye" dahil edilerek "onurlandırılmasıdır".

Bu örnekleme tarihsel içeriklerinin boşaltılması işlemi ise, ikinci ve dördüncü örnekleme yapılmakta. İkinci örnekte, tarihçi olunmadığı, konu üzerinde tarih bilimi çerçevesine girebilecek bir çalışma yapılmadığı, zaten böyle bir şeyin yazının kapsamı ve amacı dışında olduğu bildirilerek bir perspektif boşluğu yaratılmakta. Bu boşluk, «ben birtakım şeylerin, her zaman ve her yerde aynı olduğuna ve olacağına inanıyorum» cümleleriyle "şekillendirilmekte" ve çizilen şekil, dördüncü bölümde, "Tarih Dersleri Üzerine" başlığı altında, Hitler'in, «tarih, geçmişte neler olup bittiğini bilmek için okutulmaz. Tarih öğrencinin gelecekte, kendi milletinin hayatını sağlamak için izleyebileceği yolu

öğrenmesi için öğretilir» (s. 46) sözleriyle doldurulur.

Bu pseudo-bilimsel yaklaşım iki yönlü bir işlev görür. Bir yanda tarihsel olgu gerçek dışılığa itelenerek güncellikte boşluk yaratılır, diğer yanda gelecekte olması arzulanan geçmişe yansıtılarak güncellikteki boşluk doldurulur. Bu nedenle de çok rahatlıkla, izleyici / okuyucu, gerçekte Fransızca'nın dönemin Almanyası'nda elit tabakanın, entellektüellerin ve Yahudilerin ikinci dili olmasına, Fransızca'ya karşı çıkılması olgunun ırkçı bir içerik taşımasına rağmen, Hitler'in Fransızca için söyledikleriyle, bugünün Türkiye'sinde yaşayan ve tezini İngilizce yazmaktan aciz lisansüstü öğrencisinin durumunu özdeşleştirilebilmektedir.

Benzer şekilde, bugünün Türkiye'sinin meclisine gönderme yapılırken, Viyana Meclisi'nin, Hitler'in *Kavgam*'ı yazdığı sırada artık tarihte kalmış olduğu, Hitler'in Viyana Meclisi'ne yaptığı göndermenin Weimar Meclisini de içerdiği, "3. Reich"da Hitler'in *Kavgam*'ı uygulama alanına soktuğunu, içinde "kurnazların, karaktersizlerin, aptal ve iyimsizlerin" olmadığı bir meclis oluşturduğu rahatlıkla gözardı edilerek, içinde "kurnazların, karaktersizlerin, aptal ve iyimsizlerin" olmadığı bir meclis alt bilincde öneri olarak kabul edilir.

"Tarih yoksunluğu" olarak adlandıracağımız bu durumun en önemli sonucu ise *Kavgam*'ın tarih içindeki yerinden çıkartılarak, "tarihsizleştirilmesi" olmaktadır. Ancak bu şekilde zamanın ve tarihin dikey "çubukları" yatay gösterilip, değişik çağlarda olaylar arasında eşzamanlıymışçasına dolaşılabilir. Böylece *Kavgam*, geçmişte olduğu gibi, içinde barındırdığı "doğrular"la gelecek için de alternatif olarak sunulabilmektedir. (Tümer : «*Kavgam* bambaşka bir kitap olurdu ve o kitaba *Hitler'in Doğruları* adını koymak, hiç mi hiç yanlış olmazdı.» - s. 42)

Bu durumun en çarpıcı örneği, kitlenin / okuyucunun "doyuma ulaşmasının sağlandığı" "Hitler'in Daha Başka Doğruları" başlıklı bölümde görülmektedir. Burada artık her ne kadar rastlantısal olarak bir araya getirilmiş gibi görünse de, mümkün olduğunca geniş bir kitleye / okura seslenme kaygısı taşıdığı açık olan örneklemelerden daha önemli olan, Tümer'in, «Bunları çok haklı olarak onca nefret ettiğimiz Hitler değil de, yine çok haklı olarak yerlere göklere sığdıramadığımız düşünürler, örneğin bir Russell, bir Voltaire söylemiş olsaydı, ki pekâlâ olabilirdi, nasıl karşıladınız?» sorusudur. (Bu bölüm için bir örnek seçimi : «imparatorluğu yıkmış (...) cumhuriyetçi işlerini görmekle meşgul bir takım adi köpekler.»- s. 48)

Sorunun içeriğinin daha iyi anlaşılabilmesi için, Tümer'in, "Hitler'in Doğruları"nı yazmaktaki ana amacının ne olduğuna bakmak gerekir. Bir bütün olarak bakıldığında Tümer'in makalesinde, her biri tek tek ele alındığında ana amaçmış gibi görünen birçok amaç görürüz. Örneğin; bir bakış açısından Tümer'in amacının Hitler'in doğrularını okura göstermek olduğu; bir başka açıdan ise, amacının, birtakım şeylerin her yerde ve her zaman aynı olduğuna olan inancını dile getirmek istediği; bir başka açıdan ise, geçmişe yansıtma yaparak bugünün sorunlarına işaret etmek istediği, vb. düşünülebilir. Ancak bunların hiçbiri gerek tek tek ele alındığında, gerekse hep birlikte değerlendirildiklerinde ana amacı açıklamamaktadır. Çünkü, izlenen yöntemden anlaşılacağı üzere, kullanılan argümanlarla nesnelleştirilmeden dile getirilen ve ancak "öyleyse çözüm nedir?" sorunun cevabında ifadesini bulan "büyük amaç"ı, izleyicinin / okurun bilinç altında hissetmesi, ama bilinç üstüne çıkacağı zamana kadar ifade etmeye çalışmaması hedeflenmiştir.

Böylelikle, Hitler'in imparatorluk meclisine yaptığı yansıtımlarla işlediği cumhuriyet ve demokrasi düşmanlığı güncellikle ilişkilendirilmiş, bilinçaltındaki cumhuriyet ve demokrasi düşmanlığı meşrulaştırılmıştır. Benzer şekilde, her ne kadar "deli" sıfatlarıyla

tanımlanıyor görünse de, "veli" olduğu kanıtlanmaya çalışılan Hitler'in hatasının, savaş çıkarma ve Rusya'nın soğuşuna yenilmek olduğu, onun hatasını tekrarlamamak gerektiği vurgulanırken, hata yapmadıkça, yani yenilmedikçe (ya da yakalanmadıkça), suç işlemenin meşru olduğu bilinçaltına zerk edilmektedir. Toplama kamplarını sadece savaşla açıklamak, aslında savaştan çok önce, 1933'den itibaren kurulmaya başlanan toplama kamplarını yok saymak, çok uç noktalara gidilirse, barış zamanında toplama kamplarının varlığını meşrulaştırmak olmaktadır. "Allah tarafından yaratılmış yetenekli, zeki insanlar" tanımları ise doğrudan doğruya suçu meşrulaştırmanın ideolojik zeminine işaret etmektedir.

Açıkça söylemek gerekirse, Tümer'in Hitler'in doğruları olarak sunduğu argümanlar Alman Faşizmi'nin ideolojik argümanlarıdır. Unutmamak gerekir ki, Tümer'in Hitler'in *Kavgam*'ından yaptığı "doğru" örneklemelerinin tamamı yaşamda uygulanmış argümanlardır. Hitler, karakersiz ve iyi niyetlilerden oluşan cumhuriyet meclisini kapatıp, istediği şekilde bir "imparatorluk" meclisi kurdu. Üniversitelerdeki sözde yeteksiz Yahudi öğrencileri ve profesörleri uzaklaştırıp, yerlerine, Allah'ın "yetenekli" yarattığı Ari ırktan öğrencileri ve "öğretim görevlilerini" yerleştirdi. İsteddiği gibi gazetelerin çıkartılmasını ona Goebbels sağladı. Vb.

Tekrarlayacak olursak, Tümer'in keşfettiğini öne sürdüğü "Hitler'in doğruları", Alman Faşizmi'nin "doğruları"dır. Ve bu doğrular kendisinden önce de bilinmekteydiler. Tümer bu "doğrulara" gerçekten inanıyor olabilir. Ancak Tümer de, doğrularının, Russel, Feyerabend gibi filozofların görüşleriyle irdelendiğinde yanlışlanacağını anlayabilmelidir. Bize kalırsa, Tümer'in "Hitler'in doğruları"ni sunması / savunması yanlıştır. Üstelik sadece masum bir yanlış da değildir. Bir insanlık suçunu meşrulaştırarak ona ortak olan, bir çözüm yolu olarak öneren bir yanlıştır.

(Not: Yazı, Sabine Adatepe'nin katkılarıyla hazırlanmıştır.)

Adam Sanat, (1998) 153, ss. 51-59.